

POSTANOWIENIE NR 248/2025
KOMISARZA WYBORCZEGO W JELENIEJ GÓRZE II

z dnia 18 czerwca 2025 r.

**w sprawie odrzucenia wniosku o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania
Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji**

Na podstawie art. 24 w związku z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 472) Komisarz Wyborczy w Jeleniej Górze II

postanawia:

odrzuć wniosek mieszkańców Miasta i Gminy Pieńsk o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji, z powodu:

- 1) wadliwego oznaczenia członków grupy obywateli będącej inicjatorem referendum na kartach, o których mowa w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, poprzez pominięcie osoby Adrian Wojdak przy oznaczeniu członków grupy, wskazując ją wyłącznie jako pełnomocnika, a także z powodu niepełnego oznaczenia przedmiotu zamierzonego referendum, wyrażającego się w oznaczeniu na części kart jako przedmiotu referendum - odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk, na innych zaś – odwołania Rady Miejskiej w Pieńsku.
- 2) zebrania niewystarczającej ilości prawidłowo zebranych podpisów osób popierających wniosek o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji.

Uzasadnienie

W dniu 24 marca 2025 r. do Komisarza Wyborczego w Jeleniej Górze II oraz Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk wpłynęło powiadomienie o zamiarze wystąpienia przez grupę mieszkańców z inicjatywą przeprowadzenia referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji.

Inicjatorem referendum jest grupa pięciu mieszkańców Miasta i Gminy Pieńsk, zaś na pełnomocnika inicjatora referendum została wskazana Adriana Wojdak.

Pismem z dnia 24 marca 2025 r. Komisarz Wyborczy w Jeleniej Górze II potwierdził otrzymanie powyższego zawiadomienia, przy czym sześćdziesięciodniowy termin do złożenia wniosku o przeprowadzenie referendum w powyższej sprawie upływał w dniu 23 maja 2025 r.

W dniu 22 maja 2025 r. do Komisarza Wyborczego w Jeleniej Górze II wpłynęły wnioski mieszkańców o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji, do których dołączono karty zawierające podpisy mieszkańców popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum – odrębnie – w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji.

Powyższe zostało złożone przez osobę uprawnioną – pełnomocnika inicjatora referendum oraz w ustawowym terminie, jak też inicjator wykazał spełnienie obowiązku powiadomienia mieszkańców o zamierzonym referendum wraz z uzasadnieniem zgodnie z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (zwanej dalej: „u.r.l.”).

Niemniej, dołączone do powyższych wniosków karty zawierające podpisy mieszkańców popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum nie spełniają wymogów, o których mowa w art. 14 ust. 2 u.r.l., zgodnie z którego brzmieniem, podpisy zbiera się na kartach, z których każda zawiera informacje o przedmiocie

zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać, przy czym karta zawiera również nazwiska i imiona członków grupy oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, jeżeli inicjatorem referendum jest grupa obywateli.

Wskazać bowiem należy, że o ile pełnomocnik inicjatora referendum nie musi wchodzić w skład grupy obywateli zwanych inicjatorami referendum, będąc zobowiązanym jedynie do tego, by w myśl art. 12 ust. 4 u.r.l., przysługiwało mu prawo wybierania do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, to niemniej, gdy pełnomocnik wchodzi w skład inicjatora referendum, to wówczas, w myśl art. 14 ust. 2 u.r.l., karty, na których zbiera się podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć daną inicjatywę, muszą zawierać, między innymi, nazwiska i imiona członków grupy, co oznacza, że również imię i nazwisko pełnomocnika wchodzącego w skład tej grupy oraz – niezależnie – nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, nawet pomimo tego, że jest to osoba wchodząca w jej skład, gdyż powyższe przepisy w takim wypadku nie zawierają wyjątków.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że karty przedłożone wraz z pismami z dnia 22 maja 2025 r. wskazują wyłącznie, że w skład inicjatora referendum wchodzi cztery osoby, pomijając osobę Adrianę Wojdak, wykazując ją wyłącznie jako pełnomocnika, co nie tylko nie odpowiada prawdzie, ale również czyni powyższe karty wadliwymi.

Ponadto, na marginesie, podkreślenia wymaga, że zgodnie z treścią art. 5 ust. 2 u.r.l., wniosek mieszkańców gminy może dotyczyć odwołania rady gminy i wójta (burmistrza, prezydenta miasta) albo odwołania jednego z tych organów.

Powyższe stanowi alternatywę rozłączną w tym znaczeniu, że w przypadku zawiadomienia o zamiarze wystąpienia przez mieszkańców z inicjatywą przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji, co miało miejsce w niniejszym przypadku, przedmiotem zamierzonego referendum w rozumieniu art. 14 ust. 2 u.r.l., jest zarówno odwołanie Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk przed upływem kadencji jak również odwołanie Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji. Niewłaściwe więc było niepełne oznaczenie przedmiotu zamierzonego referendum na kartach na których zbierano podpisy mieszkańców popierających inicjatywę referendalną, wyrażającego się w oznaczeniu na części kart jako przedmiotu referendum – odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk, na innych zaś – odwołania Rady Miejskiej w Pieńsku, również z tego powodu czyniąc powyższe karty wadliwymi.

Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że w myśl art. 4 u.r.l., referendum przeprowadza się [...] na wniosek co najmniej 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy, w przypadku Gminy Pieńsk jest to 670 osób, zaś na podstawie art. 14 ust. 4 u.r.l., mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego popierający wniosek o przeprowadzenie referendum podaje na karcie nazwisko, imię, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL i datę udzielenia poparcia, potwierdzając te dane własnoręcznym podpisem.

Ponadto, w myśl art. 5 pkt 14 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (dalej: „k.w.”) w zw. z art. 1 ust. 2 u.r.l., przez adres zamieszkania należy rozumieć adres, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania.

Zgodnie bowiem z treścią art. 18 §3 pkt 4 i 6 k.w. – Centralny Rejestr Wyborców służy, między innymi, do sprawdzania posiadania prawa wybierania lub prawa udziału w referendum w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi w związku z zamiarem przeprowadzenia referendum lub zgłoszeniem inicjatywy ustawodawczej przez obywateli lub obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej przez mieszkańców gminy, powiatu lub województwa, a także realizacji innych zadań wynikających z przepisów kodeksu, ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym.

Nadto, zgodnie z punktem 15. uchwały nr 61/2021 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 24 maja 2021 r. w sprawie wytycznych i wyjaśnień w sprawie referendum lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego w związku z punktem 3. uchwały nr 86/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 18 lutego 2025 r., zmieniającej uchwałę w sprawie wytycznych i wyjaśnień w sprawie referendum lokalnych dotyczących odwołania organów jednostek samorządu terytorialnego, badając spełnienie wymogów formalnych dotyczących złożonych podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum, komisarz wyborczy lub osoba przez niego upoważniona sprawdza czy: imię i nazwisko podano w pełnym brzmieniu (a nie np. pierwszą literę imienia), wskazano adres zamieszkania (zgodny z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców) obejmujący: nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady), nazwę ulicy, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic – numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali, przy czym podawanie kodu pocztowego nie jest konieczne, zaś podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych, zaś brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania powoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie [...], został podany numer ewidencyjny PESEL – brak wskazania tego numeru lub podanie wadliwego numeru powoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie, została podana data udzielenia poparcia - brak wskazania daty udzielenia poparcia lub podanie daty wcześniejszej niż data powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 u.r.l., powoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie, a nadto obok danych umieszczono własnoręczny podpis obywatela, przy czym brak tego podpisu oznacza, że poparcie nie zostało udzielone.

Ponadto, Centralny Rejestr Wyborców potwierdza prawo wybierania (art. 18 § 2 k.w.), jak również służy do sprawdzania posiadania prawa wybierania lub prawa udziału w referendum w związku z weryfikacją podpisów złożonych właściwemu organowi (art. 18 § 3 pkt 4 k.w.). Z powyższego wynika zatem, że do sprawdzania posiadania prawa wybierania w związku z udzieleniem poparcia organy wyborcze wykorzystują Centralny Rejestr Wyborców. Analogiczne zasady stosowane są od lat i takie działanie uznane jest za prawidłowe w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 31 marca 2025 r., I NSW 7/25).

Przenosząc powyższe na kanwę niniejszej sprawy, niezależnie od rozważań odnośnie złożenia dwóch odrębnych wniosków w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk oraz w sprawie odwołania Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji, wskazać należy, że inicjator referendum wraz z wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Burmistrza Miasta i Gminy Pieńsk przed upływem kadencji przedłożył 706 podpisów mieszkańców złożonych na 126 kartach, przy czym ustalono, że podpisów prawidłowo złożonych jest 543, wobec wymaganych 670, zaś nieprawidłowych 163, w tym z powodu:

- braku lub wadliwie podanego imienia lub nazwiska – 16 przypadków;
- braku lub wadliwie podanego adresu – 65 przypadków;
- braku lub wadliwie podanego numeru PESEL – 39 przypadków;
- braku podania lub wadliwej daty poparcia – 2 przypadki;
- braku prawa wybierania do Rady Miejskiej w Pieńsku – 39 przypadków;
- kilkukrotnego udzielenia poparcia – 2 przypadki.

Ponadto wraz z wnioskiem o przeprowadzenie referendum lokalnego w sprawie odwołania Rady Miejskiej w Pieńsku przed upływem kadencji inicjator referendum przedłożył 695 podpisów mieszkańców złożonych na 125 kartach, przy czym ustalono, że podpisów prawidłowo złożonych jest 543, wobec wymaganych 670, zaś nieprawidłowych 152, w tym z powodu:

- braku lub wadliwie podanego imienia lub nazwiska – 14 przypadków;
- braku lub wadliwie podanego adresu – 53 przypadki;

- braku lub wadliwie podanego numeru PESEL – 46 przypadków;
- braku podania lub wadliwej daty poparcia – 3 przypadki;
- braku prawa wybierania do Rady Miejskiej w Pieńsku – 33 przypadki;
- kilkukrotnego udzielenia poparcia – 3 przypadki.

W związku z powyższym, zważywszy na nieusuwalne uchybienia opisane powyżej, orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Ponadto w kwestii pouczeń wskazać należy, że zgodnie z art. 26 ust. 1 u.r.l., na postanowienie odrzucające wniosek o przeprowadzenie referendum inicjatorowi referendum służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszego postanowienia.

Komisarz Wyborczy
w Jeleniej Górze II

Michał Chudzik